

Karlofça Antlaşması'nın Osmanlı Açısından Önemi

Başlık	Gelişme	Sonuç
Genel nitelik	1699 Karlofça Antlaşması modern Avrupa tarihinin önemli barış antlaşmalarındandır.	Osmanlı tarihi açısından dönüm noktası oldu.
Toprak kaybı	Osmanlı ilk kez Hristiyan güçlere karşı kalıcı toprak kaybına uğradı.	Avrupa'daki denge Osmanlı aleyhine değişti.
Avusturya	Macaristan, Hırvatistan ve Pojega'nın belli kesimleri ile Erdel'i kazandı.	Habsburglar önemli kazanımlar elde etti.
Venedik-Lehistan	Venedik Mora ve Dalmaçya'nın büyük bölümünü aldı. Lehistan Podolya'yı geri aldı.	Osmanlı batıda önemli bölgeler kaybetti.



Lizbon Depremi'nin Ekonomik Etkileri

- Portekiz, sömürgelerden elde ettiği gelirle dünyanın zengin devletlerinden biri olmuştu.
- Lizbon, Atlantik ticaret yolu üzerinde Portekiz'in en önemli ticari merkezlerinden biriydi.
- Lizbon limanları, özellikle Brezilya ile yapılan ticarete kilit konumdaydı.
- Lizbon'un yıkılması Portekiz ekonomisini derinden sarstı.
- Lizbon Limanı'ndaki büyük tesislerin çoğu yerle bir oldu.
- Ticaret ağları zarar gördü; Brezilya ve Afrika merkezli altın ve köle ticareti sekteye uğradı.



Kepler ve Galilei

- Johannes Kepler, gezegenlerin matematiksel yasalar doğrultusunda hareket ettiğini keşfetti.
- Kepler'e göre gezegenler Güneş etrafında dairesel değil eliptik yörüngelerde hareket ediyordu.
- Kepler'in yasaları Copernicus'in fikirlerini matematiksel olarak doğruladı.
- Galileo Galilei 1609'da kendi teleskobunu yaptı.
- 1610'da Yıldız Habercisi adlı eserini yayımladı.
- Galilei'nin gözlemleri Aristoteles'in ve Kilisenin bazı kabullerini çürüttü.



Sınavda Çıkar: Kepler matematiksel kanıtı, Galilei gözleme dayalı kanıtı güçlendirdi.

Askerî Eđitimde İlk Adımlar

- Sultan I. Mahmut Dönemi'nde Humbaracılar Ocağı kuruldu.
- Bu kurum, Osmanlı eğitim sisteminin modernleşmesine yönelik ilk adım kabul edilir.
- Ocak bünyesindeki hendesehane Batılı tarzda matematik eğitimi verdi.
- Hendesehane, Batılı matematik eğitimi verilen ilk eğitim kurumuydu.
- Humbarahane adıyla da anılan bu okul, mühendishanelere öncülük etti.
- III. Mustafa ve III. Selim dönemlerinde açılacak kurumlar için temel oluşturdu.



Burjuva, Tüketim ve Kapitalizm

- **Kapitalist ekonomi:** Üretim araçları özel mülkiyete dayanır ve amaç kârdır.
- **Sanayi kapitalizmi:** XIX. yüzyılda ticaret ve finans ağlarıyla küreselleşti.
- **Burjuva:** İstanbul'da Batı ile ilişkiler yeni orta sınıf katmanlarını güçlendirdi.
- **Tüketim:** Batı normlarını izleyen yeni tüketim örüntüsü oluştu.
- **Mağazalar:** Bonmarşeler ve reklamlar şehir hayatında yer edindi.
- **Sınırlılık:** Bu değişim Batı tipi sanayileşme dinamiğini tek başına oluşturmadı.



İttihat ve Terakki'nin Örgütlenmesi

- **İlk oluşum:** 1889'da bazı tıbbiye öğrencilerinin kurduğu topluluk zamanla İttihat ve Terakki adını aldı.
- **Öncü güç:** Cemiyet, Jön Türklerin büyük bölümünü tek çatı altında topladı.
- **1907:** Selânik'teki Osmanlı Hürriyet Cemiyeti, İttihat ve Terakki ile birleşti.
- **Rumeli:** Birleşme, genç subaylar üzerindeki nüfuzu artırdı.
- **Yayılma:** Paris, İstanbul, Cenevre ve Kahire şubeleri açıldı.
- **İletişim:** Gazete ve dergiler taraftar sayısının hızla artmasını sağladı.
- **Öne çıkan isimler:** Enver, Cemal ve Talat Paşalar sonraki iktidarda önemli kararlar aldı.



FİKİR AKIMLARI

serbestlik
Liberalismus
Liberalizm
özgürlükçülük

Ademi Merkeziyetçilik

Yerinden yönetim
Yerel yönetim
Liberalizm'i savundular
Prens Sabahattin



Batıcılık

Abdullah Cevdet
Tevfik Fikret
Celal Nuri
Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında etkili

Savunucuları

Batı'yı örnek alma



Turanıcılık

Dünyadaki Türkler'i birleştirme
Enver Paşa
I. Dünya Savaşı sonrası önemini yitirdi



Türkçülük

Türkleri bir arada tutma
Pan Türkizm
İttihat Terakki'nin genel görüşü



Ziya Gökalp

M. Emin Yurdakul
Ömer Seyfettin
Yusuf Akçura

Savunucuları

Milli mücadeleyi başarıya ulaştırdı



Osmanlıcılık

Herkesi Osmanlı çatısı altında birleştirme

Bu amaçla

Tanzimat Fermanı
Kanun- i Esasi
Meclis-i Mebusan açıldı

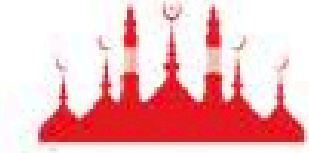


Savunucuları

Şinasi
Namık Kemal
Ziya Paşa
Mithat Paşa



Milliyetçilik etkili olmasını önledi
Balkan Savaşları geçersiz kıldı



İslamcılık

Müslümanları birleştirme

Ümmetçilik
Pan İslamizm

Savunucuları

II. Abdülhamit
M. Akif Ersoy
Sait Halim Paşa
Cemalettin Afgani



I. Dünya Savaşı sonrası önemini yitirdi
Türkçülük önem kazandı

XVII. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'nin kuzeyinde fethedilen bazı önemli kaleler



II. Viyana Kuşatması ve Kutsal İttifak (1683)

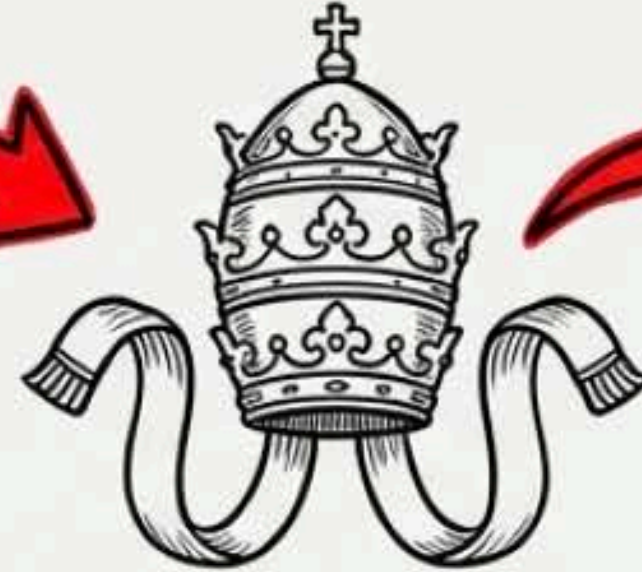


1. 1683 Viyana Kuşatması:

Osmanlı ordusunun lojistik zorlukları ve komuta zafiyeti.



2. Kahlenberg Bozgunu: Lehistan Kralı Sobieski'nin yardıma gelmesiyle alınan ağır yenilgi.



3. Papa'nın Çağrısı: Papa'nın Avrupa'yı Haçlı zihniyetiyle birleşmeye çağırması.



4. Kutsal İttifak'ın Kurulması (1684)

SONUÇ: Osmanlı Devleti tam 16 yıl boyunca dört farklı cephede savaşmak zorunda kaldı. "Var olma" mücadelesi başladı.

Lale Devri'nin Devlet ve Toplum Hayatına Etkileri



Padişah: **Sultan III. Ahmet**



Sadrazam: **Nevşehirli Damat İbrahim Paşa**



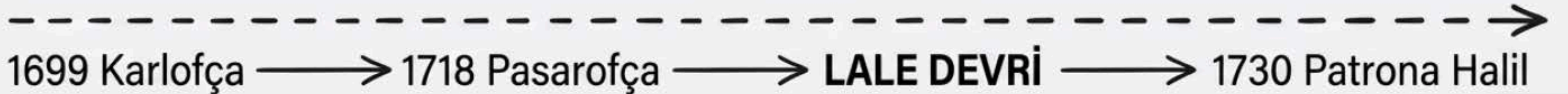
Sınır Taşları:

1718 Pasarofça Antlaşması

ile başlar, **1730 Patrona Halil İsyanı** ile biter.



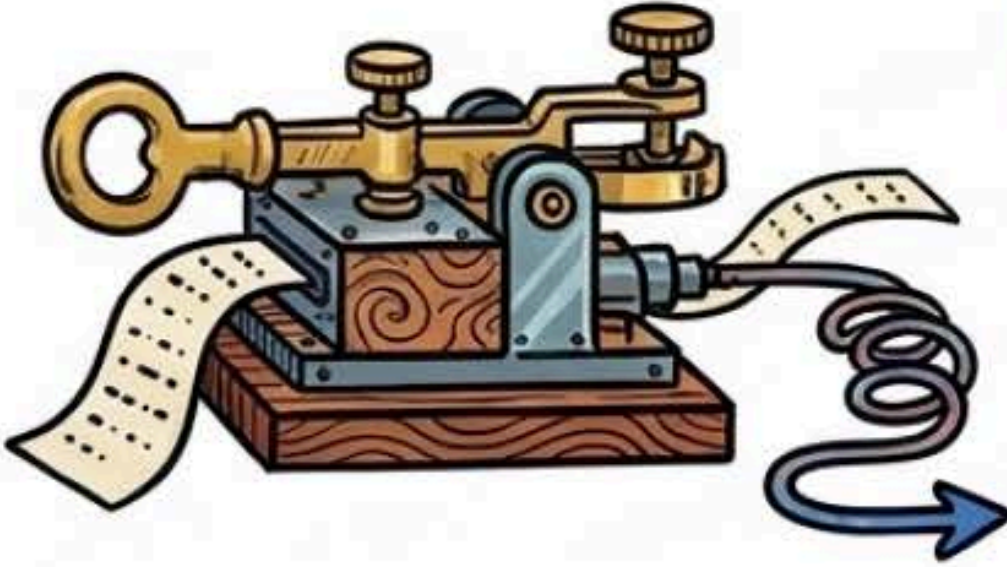
İsim Babası: Döneme "**Lale Devri**" adını sonradan yazar **Yahya Kemal Beyatlı** ve tarihçi **Ahmet Refik Altınay** vermiştir.



Kırım Harbi'nin "İlk"leri

İletişim & Lojistik

İlk kez telgraf hattı ve buharlı savaş gemileri kullanıldı.



İlk kez telgraf hattı ve savaş gemileri kullanıldı.

Malzeme için yeni demir yolu hatları inşa edildi.

Modern Hemşirelik

İngiliz hemşire Florence Nightingale (Lambalı Kadın), İstanbul'da müttefik askerleri tedavi etti ve modern hemşireliğin temellerini attı.



Basın Tarihi

İlk kez savaş muhabirleri cepheye gitti. Ceride-i Havadis ve Takvim-i Vekayi'ye yeni gazeteler eklendi.



Balkanlarda Milliyetçilik Neden Farklıydı?



Batı Avrupa Milliyetçiliği

- Fransız İhtilali etkisi
- Akılcı ve eşitlikçi
- Sanayileşme ve burjuvaziye dayanır
- Seküler ve merkezîyetçi
- Yurttaşlık bilinci ön planda

VS

Balkan Milliyetçiliği



- Romantizm akımından beslenir
- Dışa bağımlı ekonomi (sanayi burjuvazisi yok)
- Rusya'nın kışkırtması
- Din, mezhep ve dil birlikteliği ana unsurdur (Kiliseler öncülük öncülük etti)

SAYFA 16

Kaynak B'ye göre Viyana'nın coğrafi konumunu göz önünde bulundurarak kuşatma sırasında Osmanlı ordusunun yaşamış olabileceği zorlukları yazınız.

CEVAP

- Viyana çevresindeki tepeler, Osmanlı ordusunun görüşünü ve hareket alanını sınırlandırmış olabilir.
- Nehirler ve engebeli arazi, ağır topların taşınmasını ve birliklerin düzenli hareketini zorlaştırmıştır.
- Kahlenberg gibi yüksek noktalar, yardım kuvvetlerine Osmanlı ordugâhını gözetleme ve baskın üstünlüğü sağlamıştır.
- Uzaklık, kuşatma uzadıkça erzak ve mühimmat ikmalini güçleştirmiştir.

SAYFA 17

II. Viyana Kuşatması ile ilgili ulaştığınız bilgilerden yararlanarak olay bilgi kartını doldurunuz.

OLAY BİLGİ KARTI

Olayın adı: II. Viyana Kuşatması

Tarihi: 14 Temmuz-12 Eylül 1683

Padişah / sadrazam: IV. Mehmet /
Merzifonlu Kara Mustafa Paşa

Nedenleri: Orta Avrupa'da üstünlük kurma isteği; Tököli İmre'nin Osmanlı desteğini istemesi; Viyana'nın stratejik hedef olması.

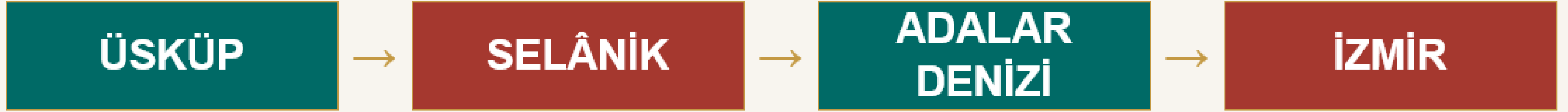
Sonuçları: Kahlenberg'de yenilgi ve geri çekilme; 1684'te Kutsal İttifak'ın kurulması; uzun ve çok cepheli savaşların başlaması; 1699 Karlofça'ya uzanan süreç.

Dikkatimi çeken gelişme: Bir kuşatma yenilgisinin dört cepheli ve yaklaşık on altı yıllık bir savaşa dönüşmesi.

SAYFA 310

1. Balkan Savaşlarında kaybedilen Osmanlı topraklarından göç etmek zorunda kalan bir Türk ailesi olsaydınız hangi güzergâhı izleyerek hangi Anadolu şehrine varmaya çalışırdınız? Harita üzerinde göç güzergâhınızı işaretleyiniz.

ÖRNEK GÖÇ GÜZERGÂHI



- İzlenecek yol: Üsküp'ten Selânik'e ulaşır, limandan gemiyle İzmir'e geçmeye çalışırdım.
- Neden: Selânik göçmenlerin toplandığı önemli bir liman ve ulaşım merkeziydi; belgedeki göçmenlerin bir bölümü buradan İzmir'e gönderilmiştir.
- Alternatif: Demir yolu ve deniz ulaşımı kesilirse Edirne üzerinden İstanbul'a, oradan Bursa'ya yönelmek de mümkündür.